

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištru v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Desetnik tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posmesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, še se tiskne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Rane na telesu kmetijstva.

Svoje rane drugim razkrivati, ni lepo, pa tudi o ranah drugih veliko govoriti, tēm ni prijetno; kdor bi pa celo to navado imel, njega se vam ognemo radi, kjer se koli da.

Ni pa ravno težko, nalezti se take navade. Bolnik ima rahle čute za svoje bolenje in da na drugih slabosti, telesne in dušne, radi zapazimo, to je že zdavna dognano. Kar nam pa je pred očmi, to nam je rado tudi na jeziku in pot do navade, o njem govoriti, potlej ni več dolga.

Mi Slovenci smo trpini, odkar nas nosi zemlja, in že nam je skoraj navada, o naših bolestitih govoriti ali pisati — malo pa že nam samim to preseda. Hvale ta naša navada pač ne zasluži, če je prav naravna, zakaj s tem si naših bolestit ne odpravimo, pač pa se jim celo nekam privadimo, tedaj pa še tega ne storimo, kar bi sicer lahko — v to, naj si jih odvrnemo. Tar nanje samo ne kaže nikam.

Če pa tedaj mi dnes še vse eno izpregovorimo nekaj o naših ranah, tistih, ki skele našega kmeta, kaj pa, da ne storimo tega radi ali le bolj iz navade, ali zdi se nam še potrebno, to pa za to, ker iščemo zdravila ali vsaj zdravnika za kmečki stan, dokler še ni prepozno.

Ne more se reči, da naš kmet delo zanemarja, tudi v obče ni resnica, da premalo pridelava, toda kar pridelava, kako in za kak denar izpeča to? Težko in za tako ceno, da ga skoraj samo pridelovanje stane več, kakor pa za tisto izreši. To je huda rana, kdo mu ve zdravila za-njo, kdo zna za zdravnika? Morebiti se nahaja v carini na žito in vino ali vsaj v ceneji vožnini za oboje. Naj bo pa že to ali ono ali oboje ali pa je kaj druga zdravilo za to rano kmetijstva, oskrbeti mu ga, je nujna potreba.

Kmet je krotka duša in nosi bremena, ki mu jih gosposka naloži — da še pod njimi le diše, toda davki in dače in pristojbine — vsa ta bremena, ki mu leže sedaj na vpognjenem

hrbtišču, taka so in toliko jih je, da ne stojé več v nobeni razmeri s tem, kar pridelava na svoji zemlji in še to z vso težavo. Ali ni za-nj v tem nobene pomoči? Morebiti pomaga tu kaka prenapredba davkov, ena ali druga še je morebiti mogoča; naj pa bo že katera koli, da je le kmetu na korist, pride nam dobro.

Človeku, da se vzdrži v zdravju in v krepki moči, treba je zdrave in dovolj hrane; tudi kmetu je, naj še je, ne pa, da se samo imenuje še kmet, treba dovolj zemlje. Kedar vam je več nima, pa že umira. Temu pa stoji nasproti razkosanje zemlje po lastni trmi in brez vse meje. To naša sedanja postava dopušča, terja pa včasih stiska kmeta, ali se ne more temu trganju posestev priti kje kako v okom? Se li more ali pa se ne more, tega ne vemo, to pa vemo, da se mu mora priti v okom, če se nam kmečki stan še naj obdrži dalje v življenju.

Marsikatere nezgode so krive, da tiče in se nam kmetje še zmerom bolj pogrezujó v dolgove — take celo, ki so vpisani v zemljiščnih knjigah. O njih je v našem listu bilo že na večih krajih govorjenje in je jih ogromna svota — do dveh milijard goldinarjev samo v naših tostranskih deželah. Ti nam poderó kmeta celo na tla, če še ostane ž njimi delj časa pri starem, saj že kmet več obresti za-nje ne zmore, kamo-li, da bi se še dolgov rešil.

Poti, kmeta teh dolgov rešiti, je več ali težko je, odločiti se za katero. Naj si jih odkupi, kakor svoje dni tlako in desetino? Ali naj ostane dolg, samo obresti naj bodo nižje? Ali naj jih država vzeme na-se in razdeli njih povračevanje?

Taki in enaki nasveti se čujó in mi, naj povemo resnico, radi priznamo, da nam ne ugaja nobeden do cela. Razmere in množina dolgov je v raznih deželah in celo v krajih različna in torej menimo, da velja, po le-teh se ravnati; vsekako pa je gledé njih nekaj ukreniti.

Da so le-to rane na telesu kmetijstva, pa se ve, da še dolgo ne vse, to pač vsi konservativci

pripoznajo. Mi torej v le teh vrstah obračamo samo na nje vseh onih oči, izlasti še naših poslancev, ki imajo srce za kmeta in s tem za blagor cesarstva. Resni volji bo še tudi tem ranam najti zdravilo. (?)

Naznanilo in nov poziv.

Gledé Slomšek-ove nagrade, katero je razpisalo učit. društvo v Ptujju za najboljši spis o Slomšku, kot pedagogu, usojamo se p n. razumništvu to-le naznaniti.

Društvu sta došla le 2 spisa o Slomšku kot pedagogu. A gledé obeh so se gg. presojevalci izrekli proti nagradi.

Prvi g. presojevalec piše: „Prečitavši spisa, videl sem takoj, da gospoda pisatelja, goreča čestitelja nepozabljivega vladike, vendar nista krenila pravega pota, ker sta prepustila govor preveč svojemu navdušenju za-nj in sta se trudila manj dokazati, da stoji Slomšek vedno in povsod na neovrgljivih načelih. katera razglašujejo pedagogi že od starodavnih časov, da bi ugajalo torej najbolje dokazati po datih in citatih, kako sistematično je vse sezidano, kar je govoril in pisal apostelj Slovencev o šolstvu ....“ — Drugi ocenitelj pravi: „... Kar se rokopisov tiče, ni nobeden tako, kakor bi si ga jaz želel.“ Tretji pa veli: „... Boljši spis tudi ni kaj prida. Po mojej pameti bo menda najbolje, če se pisatelji še enkrat na resno delo povabijo...“

Tako tedaj stoji cela stvar o večkrat imenovanej Slomšekovi nagradi.

Č. g. pisatelja nam poslanih razprav naj blagovolita podpisanemu predsedniku društva naznaniti, pod katero adresno se jima naj njih deli vrnete.

Da bi se vendar ta reč častno dognala, razpiše Ptujsko učiteljsko društvo po sklepu dne 25. junija v Ptujju še enkrat 100 fl. za en ali dva najboljša spisa o Slomšku kot pedagogu in sicer se naj spisi pošljejo Ptujskemu učit. društvu do 1. julija 1886. Gotovo dovolj časa! Na delo tedaj pisatelji slovenski! Nagrada res da ni velika, a društvo je voljno pisatelju prepustiti ves čisti dobiček. Učeni g. dr. P. je rekel, da tiskan spis moral bi biti ne menda brošurica, temveč knjiga, v kateri bi se opisal Slomšek po svojem zasluženju kot prijatelj šole, kot učitelj in odgojitelj ljube mladine. Knjiga bi naj bila omikanemu občinstvu namenjena, naj bi bila to, kar je Diesterweg pri Nemcih.

Slovenski pisatelji! Lotite se tedaj tega častnega dela, ker žalostno bi bilo za Slovence, ako bi se ne zamogel pisatelj najti, ki bi Slomška kot pedagoga po vrednosti oceniti znal, a sitnost bila bi za naše društvo, katero je blage rodoljube nadlegovalo za doneske.

Ako se stvar ugodno reši, namerava Ptujsko učiteljsko društvo sklicati o priliki razsodbe ocenjevalcev velik zbor spodnje-štajerskih učiteljev, v katerem naj bi se nekaj ukrenilo zastran združenja med slovenskimi učitelji. Bog daj, da bi se oboje dalo častno doseči.

Franc Žiher,
predsednik Ptujškega učit. društva.

Gospodarske stvari.

Kako se da podlesek najlaglje pregnati.

Izmed vseh za pokončanje podleska na travnikih in senočetih priporočanih sredstev je razun preoranja in prekopavanja celega travnika najzanesljivejše, pa tudi najtežavnejše izbodenje podleska s posebnim orodjem. Ker je pa pokončanje te zelo škodljive rastline skoz in skoz potrebno, zato se ne sme kmet nobenega truda zbiti. Vrh tega pa stroški, ki jih izbodenje povzročuje, ne stojé v nobeni razmeri s škodo, ki jo podlesek napravlja. On je strupen in more zelen in suh, če ga tudi živina navadno neče jesti, veliko nesreče napraviti. Tudi jemlje koristnim travam in zeliščem prostor in hrano in jih v njihovi rasti zelo moti in ovira.

Manj pomaga samo puljenje podleska spomladi. Ko se je steblo s perjem, ki obdaja semensko kapico, katera vrh stebela sedi, prikazalo, počaka se do močnega, globoko segajočega dežja. Zdaj se rastlina trdo nad zemljo prime in iz zemlje potegne. Kolikor bliže čebule se steblo odtrga, toliko manj cvetov se bode prihodnjo jesen pokazalo. Ako se ti po tem ali potrgajo, ali posečejo, ali s travniškim skubljem odstranijo, je mogoče v malih letih se tega škodljivca iznebiti.

Drugo sredstvo je, kakor skušnje učé, popasenje travnika z ovcami. Sicer je pa še dvomljivo ali jesenska in spomladanska paša za odstrambo podleskovo zadostuje. Ko bi pa to ne bilo, bi se morala senokoša za jedno leto izgubiti in dotični travnik se kot pašnik celo leto rabiti, kar pa bode težko kdo lahko in rad storil in se bode torej tudi nerad tega sredstva posluževal. saj tudi ni brez nevarnosti. Najprej je mogoče populjenje podleska, ki se da ravno tako lahko, kakor izbodenje od otrok opraviti, ako se jim v brezšolskem času to opravilo naroči.

Premogov pepel, dobro gnojilo.

Med mnogimi rečmi, katerih vrednost se vse premalo obraja in v korist obrača ali popolnoma zametuje, vam je premogov pepel. In vendar učijo mnogobrojne skušnje, da je premogov pepel jedno najboljših gnojil, posebno, če se prej dobro pripravi in obdela. Na An-

gleškem, kjer mnogo več premoga požgejo, kakor pri nas in kjer tedaj mnogo več premogovega pepela imajo nego pri nas, tam so njegovo vrednost že davno spoznali in ga tudi za gnojilo začeli rabiti. Pa ne kot sam pepel se tam navaža na njive in travnike, ampak pomešan najbolj z živalskimi izločki in posebno s človečjekom in služi po tem takem na dvojni način, prvič jemlje raznim živalskim izločkom smrdljivi duh in drugič daje s premogovim pepelom izvrsten gnoj. Ta zmes se mora večkrat prekopati in premetati in slednjič se ji še nekoliko razpadlega vapna primeša. Tako daje gnojilo najbolj močno, ki ga gre posebno tam rabiti, kjer velja nagle učinke doseči.

Na Francoskem rabijo mnogi vinogradniki premogov pepel tudi surov za gnojenje vinogradov. Tam vidijo v premogovem pepelu tudi dober pomoček proti polžem in drugemu, takemu mrčesu.

Pri nas se pa še nahajajo kmetovalci, ki koristnosti tega pepela nočejo pripoznati in ga mnogokrat naravnost za škodljivega imajo. Zato ga pa pogosto še na gnojišče ne vsipajo, ampak na ravnost v kak kot mečejo. Zato je pa treba, da se taka malomarnost opušča in da se spoznanje velike gnojivosti premogovega pepela bolj in bolj v dotičnih krogih razširja.

Sejmovi. 16. avg.: v Lembahu, Pobrežu (sv. Vid), Mozirju, Sevnici, Vozenici, Strassu; 17. avg.: v Jarenini; 18. avg.: pri Devici Mariji v Puščavi, Slov. Gradu; 20. avg. pri sv. Jurju na Pesnici, v Kostivnici, v Pilštanju, v Žetalah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Naše srednje šole. Njih programi.) V rokah imamo program naše višje gimnazije. Dva dela ima; v prvem je razprava prof. dr. Heiglina: Plinij in njegovi viri, v drugem pa je kronika gimnazije od ravnatelja dr. Steinwenterja. V polni resnici povemo, da ne vemo, kaj dela ona razprava v programu; le ta pride učencem in njih starišem najprej v roke, toda čemu je njim ta suhoparna razprava, kratko in malo mi ne izpoznamo. Dva predala vrst se vlečeta skozi celih dragih 45 strani; v prvem je na vsaki strani par vrst latinskih, Plinijevih, v drugem pa nekaj več grških, različnih pisateljev, spodaj je potlej nekaj nemških opazk; to je vse, kako pa pride to delo v šolski program? In pisatelj še ne konča, hoče še isto drugo leto nadaljevati, to pa se nam zdi že preveč. Take razprave, če so čemu, gredo v liste gospodom profesorjem namenjenim, nikakor pa ne v programe. Bolj zanima nas drugi del, kronika. Iz nje opomnimo samo to, da letos niso Slovencev žrli, sicer bi

jih ne bila večina, 161 proti 137 Nemcev. Izid napredovanja je, kakor na povelje, letos povoljen. — Višja realka bila je dosehdob še bolj, kakor po drugod, pravo pribežališče grešnikov, t. j. večina učencev je va-njo hodila, ker jih drugje niso vzprejeli. Kako da je letos bilo, ne vemo, ker nam njen program še ni prišel v roke, vendar se je bilo skrajja reklo, da je v tem letos veliko bolje. — C. kr. učiteljišče in mestna dekliška šola niste programov izdali. Tudi prav, saj so takó stroški, ki jih ni treba, izostali, ko bi enaka programa bili izdali, kakor ste ju oni dve šoli, ali nam ga je vsaj gimnazija podala. V občé pa smemo reči, da se nas loteva strah, kedar vidimo, da hodi skoraj brez števila otrok v te šole in s tem kaže, da hoče živeti ob stroških države. To ni dobro znamenje, nam je treba dobrih delalcev.

Iz Šmarija. (Lepa svečanost.) Pozno pridem, pa pridem vendar s svojim poročilom. Tjče se naše svečanosti, ki se nam je v preteklem tjednu kaj lepo obnesla. V tem, ko se letos povsod, koder se glasi slovenska beseda, prireja slavnost na čast utemeljiteljev slovanske verske in splošnje omike, tudi Šmarje ni izostalo. V nedeljo, dne 2. avgusta so nam bili vrli dijaki iz Maribora in nekaj tudi iz Celja napravili vesel večer, ali kakor je stalo na njih vzporedu: Metodijev večer. Krasne pesmi so se vrstile s slavnostnim govorom in deklamacijo. Petje je vodil Mariborski abiturijent gosp. J. Vreže, slavnostni govor pa je imel ravno tamošnji abiturient g. A. Medved, doma iz Rajhenburga. Deklamoval pa je Gregorčičevo „Velikonočno“ J. Ž., doma iz Slov. Bistrice. Gledé govora radi priznamo, da je bil izvrsten po vsebini, pa tudi po prednašanju. Govornik kaže že neko spretnost in izurjenost, ki se še sicer pri dijaku ne išče. Tudi deklamovanje je bilo mislim pesniku primerno in globoko čuteno. Da pevcem ni manjkalo pripoznanja pri poslušalcih, to se lahko umeje, saj pesem, ki vré iz mladih, navdušenih prsi, gane, hoče ali noče, poslušalca. Kar sicer ni v navadi, k tej svečanosti pa je prišel celo c. kr. komisar, g. Kolenc iz Celja. Ni imel pa posla pri celi svečanosti, lep red in vzgledno vedenje gg. dijakov ga je zadovoljilo in odšel je dobre volje. Končaje to poročilo naj še le izrečem svojo in menim, da tudi vseh poslušalcev, zahvalo gg. dijaku, ki so nam ta lep večer naredili. Na mladino, čije srce bije za tako svete ideale, sme se narod z zaupanjem ozirati, prihodnost naša pa je — naše mladine.

Iz Cvetkovec pri Veliki nedelji. (Zlobna tožba ali kali?) Ljudje vedno tožijo: slabi so časi, veliko imamo plačil itd., in vendar dostikrat eden drugemu nepotrebne stroške dela s tožbami iz golj sovraštva ali nevošljivosti. Da bi bila tožba gotovejše sprejeta, na-

znanja jo tožitelj večjidel v edino zveličavni nemščini in kako pišejo, se razvidi iz prepisa tožbe, katera je došla 15. julija t. l. na sl. c. kr. okr. glavarstvo v Ptuju.

„Löbl. k. k. Bezirkshauptmannschaft Pettau! Von Gasthause Georg und Leonhard Poplatnik in Osluschofzen wird bekannt gegeben, dass er durch seinen Gastbetriebe Nachbarschaften beunruhigt, weil er in der Wirthause halten sich verdächtigen Purschen ganze Nächte auf. Wie am 4. Juli wurde über 12 Uhr und am 11. Juli bis 3 Uhr in die Früh ein blötzliche Lermung, weil das Gasthaus am seiten ist wo sich leicht eine Luparei aufhalten thut. Ich F. P. und I. E. bittet löbl. k. k. Bezirkshauptmannschaft geruhe obiger Wirthaus oder ganz absperst weil er von Purschen geschtolene Getreite abkuft.“

Kakor pa gosp. predstojnik javlja, je Jurij Poplatnik pošten mož in je tudi žandarmerija naznanila, da slednji stavek zaradi kupovanja ukradenega zrnja ni istinit; toraj bi takim tožiteljem svetovali: Ne stori drugemu, kar ti ne želiš, da drugi tebi storijo.

Od Velike nedelje. (Olepšanje cerkve. Novi zvoni. Blagi volili.) Morda bo častitim bralcem „Slov. Gospodarja“ všeč, ako enkrat tudi kaj od prijetne in kot vrlo narodno sloveče Velike nedelje slišijo. Naša cerkev je bila pod rajnim visokočastitim dekanom Fricom ozaljšana po izvrstnem slikarju Brollo pred tremi leti, tako da moremo ponosno biti na krasne podobe in lepo slikarstvo po celi cerkvi. Razun tega so bili tudi ponovljeni oltarji v kapelah, prižnica pa in tabernakelj na velikem oltarju po slikarju g. Čuček-u na novo krasno izdelan. Potrebno še je bilo ponoviti dva stranska oltarja blažene device Marije, kar se pa bode zdaj, še v teku tega meseca zgodilo, in sicer dobimo v en oltar krasno podobo bl. device Marije Lurške, katero smo dobili iz Francoskega in bode slovesno na angeljsko nedeljo t. j. 30. avgusta blagoslovljena. Za Lurško Marijo se imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu gospodu župniku in darežljivosti faranov, posebno pa občinam: Mihovec, Trgovič, Sodinec, Vičanec, Runeč in Lešnica. Kar so Velikonedeljski farani že davno želeli imeti, pa zavoljo slabih letin ni bilo mogoče si oskrbeti, to se je zgodilo vsled sporočila dveh blagih, zdaj že pokojnih oseb. — Visokočastiti gospod M. Fric, bivši dekan v Veliki nedelji, so namreč volili za nove zvone k naši cerkvi 500 fl. in častita gospa Josefa Murgel velikodušni dar treh tisuč goldinarjev ravno v ta namen. Bog jima povrni!

Vsled tako izdatne pomoči je bilo mogoče oskrbeti štiri zvonove, od katerih bo največji 33 centov težek. Izlil jih bo slavni zvonar g. Samassa v Ljubljani in bodo, kakor mislimo, do angeljske nedelje tukaj, tako da se bode tudi

ta svečanost ob enem z blagoslovljenjem Marije Lurške in oltarjev vršila.

Od sv. Marjete niže Ptuja. (Nova sv. meša.) Nedeljo 9. avg. obhajal je č. g. Fran Šegula svojo prvo sv. mešo. Farna cerkev bila je polna vernikov, kateri so bili prišli prosit nebeškega Očeta, naj mlademu, novoposvečenemu gospodu da moč in gorečnost za imenitno pa tudi težavno službo. Č. g. primicijantu pridigoval je vlč. g. Fr. Geč, kaplan pri sv. Marku in boter primicijantov. Pri sv. meši streglo mu je mnogo čč. gg. duhovnikov in bogoslovcev, kateri so bili došli iz 5 raznih škofij. Popoldne bil je obed za duhovščino in stariše gosp. primicijanta v farovžu, popoldne pa na domu novomašnikovem. Navadne napitnice g. primicijantu in pričujočim gostom govoril je, večjidel v šaljni besedi g. ceremonijar. Domači gosp. župnik pa so govorili napitnico na sv. Očeta Leona XIII. in cesarja Franca Josipa in na slov. narod. Vesele ure so le prehitro pretekle in z užaljenim srcem smo se poslovili od gosp. novomešnika, kateremu kličemo: „Naj ljubi Bog iz roke večne, Vam dni vesele da in srečne“.

Iz zgornjega Kamenščaka. (Slovensko-nemška šola) se je prikazala v najnovejši dobi v Cezanjevcih; tako namreč se glasi statistički izkaz, sestavljen od našega g. učitelja J. K...za, ki je s svojo nemščino, kakor mi po domače pravimo, že večkrat kozle drl. Mi smo dozdej mislili, da naša šola je čisto slovenska, a g. učitelj nam je zdaj po svoji nemški pameti razodel, da smo mi tudi poklicani za nemški rajh. O ti „nezgrüntana para“ ti, kaj pa si misli naša deca, ako jim g. učitelj začne vcepljati to nemščino! — Sploh se slišijo o tem gospodu čudne stvari. Če je le peščica tega res, kar se govori, potem ne razumem, kako naš krajni šol. svet, kjer sedi celo en strokovnjak iz Ljutomera, tega gospoda še le podpira nam na pohujšanje. Ali za to c. kr. okrajni nadzornik nič ne zna? Mar ga zagovarja zavoljo njegovega nemškega mišljenja? Ali smo mi res za to obsojeni, da bi temu g. izročili svojo deco za odgojo? Radovedni smo, kaj bo okrajni šolski svet v tej zadevi ukrenil? Gosp. učitelju pa želimo, naj gre žvižgat naši „žabi na lanci“ s svojo nemščino!

Iz Vojnika. (Novej cerkvi) vogeljni kamen smo danes slovesno vlagali. Imamo sicer tri cerkve, a ogromnej množini faranov, (župnija šteje 3875 duš), ne zadostujejo, zlasti farna ne. Sklenoli smo torej sedanjej farnej cerkvi zvonik s prelepimi zvonovi pustiti, kapeli, ladijo in presbiterij pa podreti ter vse to večje pozidati. Težavno delo je tem bolj, ker so naš č. g. župnik se uže postarali in bolehajo, pa zaupajoč na Boga in dobre ljudi lotimo se dela. Da nes so pred pozno službo božjo preč. gospod kan onik Franc Kosar v imenu mil. knezoškofa

slovesno kamen vogeljni položili vpricho številnega ljudstva in 12 duhovnikov. Zatem so faranom v cerkvi razlagali pomen dotičnih obredov cerkvenih in v jako genljivih besedah, kakoršnje so temu slavnemu govorniku vže lastne, ter opominjali, naj se srčno in z združenimi močmi svetega dela lotijo v čast božjo in zveličanje duš. Slovesno sv. mešo opravljali so preč. kanonik in dekan Ivanc, stregli pa preč. g. dekan Gajšek in župnika č. g. Kos in Voh. Bog blagoslovi pričeto delo in daj kmalu farno cerkvo, kakoršnja se spodobi krasnim zvonom, velikej fari, slavnemu trgu in prelepej okolici!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar in cesarica sta bila 8. avgusta v Zellu na Jezeru; o polnoči so se cesar odpeljali v Inomost; na kolodvoru jih je pozdravil nadvojvoda Henrik, grof Taaffe, ces. namestnik itd.; vse ulice bile so bengalično razsvetljene: v imenu strelcev nagovoril je cesarja grof Wolkenstein; cesar so odgovorili, da ima društvo strelcev dvojno nalogo, namreč domoljubje in obrambo domovine. — Iz Dunajskih časopisov izvemo, da se avstrijski in ruski car snideta v drugi polovici meseca avgusta v Kromerizu; shoda se bodo udeležili tudi cesarica naša, carica in cesarjevič Rudolf; dogovorjeno je tudi, da pridejo v Kromeriz ministra zunanjih zadev in grof Taaffe. — Državni zbor se snide bržčas 14. sept. najprej bo volitev predsednika in njegovega namestnika in adresna debata; potem se bo vršila razprava o budgetu za leto 1886; v novembru in decembru pa bodo zborovali deželni zbori. — Pri državnozbornski volitvi v kmetskih občinah gorenjskih na Kranjskem bil je izvoljen knez Windischgrätz s 191 glasovi, dva glasa dobil je Bleiweis vitez Trsteniški. — Dva prisednika Praške trgovske sodnije sta se pritožila, ker jima sodišče ni hotelo dovoliti, da bi česki prisegla. Predsednik višje sodnije pa je odločil, da smeta v českem jeziku zapriseči, kar sta tudi storila. — Zagrebским županom izvolili so jednoglasno dvornega svetovalca Radovinaca. Predsednik hrvatske regnikolarne deputacije Krestič, odložil je svoj mandat za deželni zbor. Tudi Miškatovič namerava se odpovedati poslanstvu. Bo le pametno.

Vnanje države. Nemški škofje so imeli 5. t. m. veliki shod v Fuldi; bavili se so z vprašanjem o bodočem postopanju katoliške cerkve nasproti Pruskim postavam. — Kolera na Španjskem se še vedno širi; 4. avg. je pomrlo je 1621 oseb. 6. avg. 1668, 7. 1700, 9. avg. 1577 oseb, tudi v Marseille na Francoskem umrje vsaki den 10 do 20 ljudi. — 10. avg. podal se je grof Kalnoy v Varzin, da se

snide z Bismarkom. — V grškej poslanskej zbornici imeli so nedavno nemirno sejo; ob 10. uri zvečer hoteli so se še posvetovati o predrugačbi užitnine; poslanec Eutaksis predlagal je, da se naj preloži ta predmet na drugi den, ker poslanci ne morejo več delati zaradi velike vročine. Poslanec Korizis mu reče: „Vi ne morete delati, ker ste pijani“. Na to je nastal prepir, poslanci večine so šli s palicami po Eutaksisu, kateri je moral za stol zgrabiti, da se je z njim branil. V Sibiriji napalo je 200 Tunguzev mesto Tuhuransko; nastal je krvav boj med njimi in vojaki; na bojišču obobležalo je 120 Tunguzev in trije vojaki. — Pogreb generala Granta, bivšega predsednika Zjedinjenih držav v Ameriki bil je velikanski; sprevod bil je šest angleških milj dolg.

Za poduk in kratek čas.

Visoka žena.

Letos, v god sv. Dominika, je malo pred 5. uro v jutro svojo blago dušo izdihnila žena, čije ime slove po celem našem cesarstvu in še dalje — Ana grofinja Meranska.

O njej, prosti hčeri c. kr. poštarja Plohla, pa o njeni možitvi z nadvojvodo Ivanom živi med ljudstvom marsikatera pripovedka. Nekaj jih bo že resničnih, večji del pa je izmišljenih, vendar v vseh se preslavlja njena lepota in ljubeznjivo srce.

Na den sv. treh kraljev se je bila l. 1804 rodila v Aussee-ju, malem trgu na Velikem Štajerju, in tamkaj se je tudi v svežem zraku Noriških gorá v lepo devico razvila. Celo svoje življenje je ta kraj ljubila in še potlej, ko je že bila soproga nadvojvode postala, je delj časa tam živela in 81 let stara je tudi v svoji rojstni hiši mirno umrla.

Kako jo je nadvojvoda bil izpoznal in zakaj si jo je zoper voljo cesarske hiše bil vzel za ženo, o tem si pravi ljudstvo marsikaj, največkrat pa se sliši in se je dosehmal sploh verjelo, da se je bilo to vsled posebne dogodbe izgodilo. Ko namreč nek den ni bilo hlapca k redu in je nadvojvoda se nekam bil hotel peljati, vzelo je brhko dekle poštarja samo vajeti poštnih konjev v roke ter nadvojvodo srčno in srečno pripeljalo, kamor se je bil namenil.

To pa ni resnica, marveč je bolj verjetno to-le:

Na jezeru blizu Aussee-ja, kjer se je nadvojvoda rad zadrževal, bile so se večkrat njemu na čast vršile veselice. Pri teh so tamošnja dekleta bila rada v svojih običajnih oblačilih prišla. Ta so se jim sila lepo podala. najlepše pa 22letni hčeri c. kr. poštarja. To in pa priprosto, pa sramožljivo vedenje dekleta je nadvojvoda toliko očaralo, da ga ni mogel pu-

stiti; tedaj pa se je zoper voljo cele cesarske hiše z njim zaročil in dne 18. februarja l. 1827 je bila poroka. Bila je za nju prevesela ali vzbudila je, kar ni moglo drugače biti, zoper nju nevoljo cesarske hiše.

Brat nadvojvode, cesar Franc, mu je prepovedal prikazati se kedaj na cesarskem dvoru. To je bilo delj časa tako ostalo, za to pa sta ona tem srečnije bila za se živela. Vendar se je s časom tudi ta nevolja v cesarski hiši polegla in cesarica Karolina Avgusta, ljubeznjiva ki je bila, je pouzročila, da je cesar Franc vzprejel brata nadvojvodo in s tem je tudi mlada soproga smela v cesarsko hišo. Cesar jo je povzdignil v baroninjo Brandhofsko in pozneje, ko je možu bila sina porodila, v grofinjo Meransko. Ta sin še živi v srečnem zakonu z grofinjo Lamberško in je oče štirih sinov in treh hčera.

Dne 11. meseca maja l. 1859. je nadvojvoda Ivan umrl na žalost svoji ženi pa tudi naši deželi, katera mu je bila celo življenje čez vse ljubebržkone zavoljo svoje ljubeznjive žene. Grofinja je ostala vdova; vsako leto je preživela nekaj časa v Gostinskih toplicah in sedanji cesar, Franc Jožef, so jo vsakokrat radi obiskali, kedarkoli so tje prišli; po zimi pa je živela na Dunaju, le zadnja leta sem že v Gradcu in radi so jo videli na cesarskem dvoru.

Sera Grofinja ni skoraj nič čutila onih slabosti, ki sicer rade tišče za starostjo. Oči in posluš so ji ostale zdrave do zadnjih dni življenja. Kdor jo je koli bil kedaj videl, njemu je ostala v spominu za izredno lepo gospo. Njenih podob, izlasti izza mlajših let, nahaja se med ljudstvom veliko, vse so dokaz njene lepote, ali še lepša je bila njena duša. Kakor je bila, vseskozi naravna, tako se je tudi kazala, priučenih in zato prisiljenih reči na njej nisi videl. Bila je pobožna in ljubeznjiva do vseh, posebno še do ubogih; napuha, ki se sicer rad tacih prime, ni poznala. Kar ni bila, za to se tudi ni kazala, tedaj pa je tudi tem lepše iz nje odsevalo, kar je bila — lepota visoke pa krščanske žene. (?)

Smešnica 33. Nek sluga nese dve dragoceni čaši; po nesreči pa se mu izmuzne ena čaša iz roke, pade na tla in se zdrobi. Sluga pobere šibre in gre ves v strahu h gospodu, držoč v eni roki celo čašo, v drugi pa ostanke prve. „Zakaj pa nisi pazljivši,“ reče gospod, „kako pa si delal?“ — „Takó-le,“ odgovori sluga, in izpusti v tem hipu še ono celo čašo na tla, naj bi videl gospod, kako je bila prva čaša šla v šibre.

Razne stvari.

(Škof Peitler) v Weitzen-u na Ogerskem je umrl; bil je velik dobrotnik ubogim.

(Izletnikom v Prago) naznanjamo, da se bodo listki za vožnjo tje in nazaj dobivali dne 14. t. m. pri železniških blagajnicah v Trstu, v Gorici, Ljubljani, Zagrebu in Mariboru. Kdor stanuje ob kaki drugi postaji, mora se peljati na svoje stroške do jedne gori imenovanih postaj. Le oni, ki so listke že prej naročili pri odboru in jih tudi že plačali, mogli bodo tudi na ostalih postajah vstopati brez kakega doplačevanja. Izletniki se popeljejo s poštnim vlakom, ki odhaja iz Trsta ob 10. uri popoldne, iz Gorice ob 9. uri in 24 minut dopoldne, iz Ljubljane ob 3. uri 7 minut popoldne, iz Zagreba ob 1. uri 15 minut popoldne in iz Maribora ob 7. uri 58 minut zvečer. Cena za vožnjo v Prago in nazaj je: iz Maribora 27 fl. za II., 17 fl. 50 kr. za III. razred.

(V mestu Št. Lenartu) na Koroškem je pogorela farna cerkev, katero so ravno popravljali. Delavci naredili so balon in ga spustili; padel je na cerkveno streho, se vnel in jo užgal. Zvonovi so se stopili, kos zvonika se je podrl.

(Ptujška okr. sodnija) je kaznovala Šoreja iz Sakušaka s tremi tedni ječe in z dvema postoma v vsakem tednu zaradi surovega obnašanja proti g. učitelju.

(Sneg.) Pri Solinu v marmaroškem komitatu na Ogerskem je v pretečenem mesecu snežilo.

(Umrla) je soproga deželnega poslanca g. dr. Radaja.

(Posojilnica) ustanovila se je v Plajberku na Koroškem.

(Znani nemški list) v pragermanskem Celju misli svojim bralcem ustreči s tem, da jim dopis „Slov. Gosp.“ iz Konjiške okolice predstavlja, seveda po svoje. Mi mu tega ne bрани, dokler je v tem pošten, pa takrat mu je poštenost, kakor jegulja ušla iz njegovih umazanih rok. Njemu je nemčur, nemškutar in Nemece no, namreč Nemece; da to ni res, ve vsak, kdor bere „Slov. Gospodarja“.

(Razpisane so službe) okrajnega sodnika v Mariboru l. p., svetoval. tajnika in jednega pristava pri okr. sodnji v Celji.

(Nepričakovano in nezasluženo.) Zadnji petek je roka politične gosposke trdo segla za „Marburgerico“. Temu se je, menimo, sama najbolj čudila, kajti dobro ji je znano, da ni, posebno še v vvodnih člankih, nikomur nevarna.

(Hud kašelj.) V Konjiškem okraju imajo otroci hud, tako imenovani kozlov kašelj. V Zrečah so zavoljo tega šolo zaprli.

(Radovednost.) V sobotni številki „Städt. Post“ vpraša nek radovednež dr. Jos. Schmidererja, kaj je s cestami, ki jih je volilcem pred volitvo obetal. Prazno vprašanje,

dokler se dr. Schm. ne prelevi v konservativca, zakaj obljubiti je liberalno, izpolniti tisto pa bi več ne bilo.

(Toča v noči.) V soboto o pol dveh po noči je Maribor in levo pobrežje Drave zadela precej velika škoda. Padla je, če tudi med dežjem, toča in tretjino pridelkov vzlasti po vinogradih je vkončala.

(Oproščen.) Štefan Rozman, posastnik pri sv. Jakobu pod Kalobjem bil je obdolžen, da je Janezu Zeliču v sv. Rupertu požgal poslopja, a c. kr. okr. sodnija v Celju spoznala ga je nekrivim.

Loterijske številke:

V Gradci 8. avgusta 1885: 58, 9, 44, 38, 35
Na Dunaji „ „ 69, 13, 71, 29, 75
Prihodnje srečkanje 15. avgusta 1885.

Poslano. *)

V nedeljo sem se z mešanim vlakom do Rač peljal, in sem videl, ko sta dva kmeta, po jeziku soditi iz spodnjega kraja doma, „Südst. Post“ prebiral in sem slišal, ko je A. vprašal B.: „Ti, kdo pa more ta Šlaumajer biti, kateri je kriv, da ni smela muzika domačega regimenta v Ormuž iti?“

B. dolgo časa premišljuje in potem reče: „Veš ti, meni Maribor ni znan, pa to ne bo nobeden drugi, kakor naš furman ali pa njegov lesen šek.“ Nekdo.

*) Uredništvo ne sprejema druge odgovornosti za take poslana, kakor h kateri ga sili postava.

Svinje na prodaj!

V Faalski graščini so mlada okoli 6 tednov stara praseta. skrižana s sufolkom, polkrvna in nekaj drugih na prodaj. Mogoča povpraševanja v Faalski graščini. 2-2

Dobiva se pri Jan. Leonu v Mariboru

Ljudska knjižnica I. del

I. tečaja

lično in močno vezana v platno po fl. 1.20

Posamezne „Platnice“ od naj-finejšega platna s črno vtisneno sliko od zavitka po 30 kr., z vezanjem vred po 50 kr.

Velik živinski sejem

bo pri sv. Tomažu za Veliko nedeljo v soboto 29. avgusta v god sv. Janeza glavoseka.

3-3

Oznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam, da že delj časa kupujem maslo in jajca in ravno te reči po najboljši ceni plačujem, tedaj vse trgovce, kateri se s tem blagom pečajo, in gospodinje iz okolice vljudno vabim te reči zmirom pridno k meni pošiljati. Cena masla je kg. 65 kr. ali stari pint 78 kr., in jaje 53 za 1 gld., če je lepo friško blago.

V Borec ih pri sv. Križu poleg Ljutomera.

M. Gottlich.

Dr. Fr. Radaj, c. kr. notar v Mariboru, daje v svojem in v imenu svojih otrok Karola, Franca, Janeza, Ludovika, Konstantina, Cirila in Ferdinanda žalostno vest o smrti preljubijene soproge, oziroma matere, gospé

Helene Radaj,

roj. Laterer, žlahtne Lintenburg,

ki je danes zjutraj ob enih na posestvu v Leitersbergu, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, po dolgi težki bolezni v 44. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage umrle se bode preneslo v četrtek dne 13. avgusta ob 5. uri popoldne na pokopališče v Maribor.

Svete meše za ranjko se bodo brale v petek 14. avgusta ob 9. uri v farni cerkvi gradškega predmestja.

Leitersberg pri Mariboru dne 12. avg. 1885.

Zahvala.

V dan 4. avg. t. l. smo truplo ljubljenege očeta ozirom soproga, deda in tasta, gospoda

Miha Roš,

posestnika na Hrastniku,

izročili materi zemlji. Z žalostnim srcem podpisani v imenu vse žalujoče rodbine pristrčno zahvalo vsem znancem in prijateljem, posebno Trbovljčanom, ki so pokojnika na zadnem potu v Drago spremili, s tem izreka, ker mu je ni mogoče osebno izreči.

Ferdo Roš, sin,
posestnik na Hrastniku.

Slomšekovih zbranih spisov

četrti knjiga: „Različno blago“, ravnokar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. g. Mih. Lendovšek v Makolah (Maxau bei Pöltschach) po 1 gld. s poštino vred. Tržna cena po knjigarnah ji je: fl. 1.40 za trdovezan, fl. 1.30 za broširan izvod. Obsega tri oddelke: I. „šola in odgoja“ str. 180; II. „narodna politika in narodno gospodarstvo“ str. 183—354; III. „razna tvarina“ str. 357—428. (7-10)

Mlini za jabelka in grozdje, moštne pa sadne stiskavnice

Razširjene so v velikih tisočih po vseh deželah sveta. Najnovejša in priznana najizvrstniša sestava v trdnem delu.

Vse velikosti od 90 lit. do 1600 vzprejemka. Cene so najnižje in po želji franco na železniško ali ladijsko postajo. Nariski in napisi, kjer so naše stiskavnice v rabi, pošljemo franco in zastonj. Zanesljivi agentje se vzprejmó. Naj se piše

PH. MAYFARTH & Co.

Frankfurt a. M. in Beč, II. Taborstrasse, 76.

Livarna za železo in strojarna kmetovalskih in vinskih strojev. (5-7)

Izvrstna tropinska žganica

Hktl. po gld. 18.—20.—

Izvrstna slivovka

Hktl. po gld. 24.—

Izvrstna drožena žganica

Hktl. po gld. 24.—40.—

se dobiva v žganjariji 5-10

Rajmunda Wieser-ja

v Hočah pri Mariboru.

Služba organista in mežnarja,

katera se more hitro nastopiti, se razpisuje. Oženjen človek ima prednost.

Več se izvé pri farnem predstojništvu na Muti (Hohenmauthen.) 1-2

Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizo sl. cerkve.

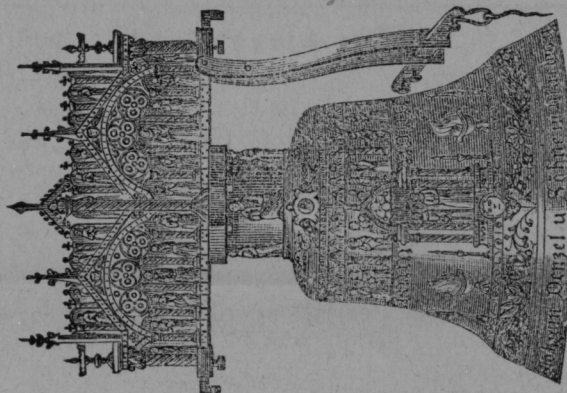

C. kr. privil.

Številnih priznanih
za zlate zvonove
je priredjenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov v Mariboru,

zliha posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pregibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonov, z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perutih takó, da se zelo lahko zvonijo in v zvoniku nič ne trese.

Imam tudi harmonična zvonila ali zvončke na prodaj!

Spričalo.

Firma Dencel-novi sinovi v Mariboru je letos (1884) za Poličane na spodnjem Štajerskem, štiri nove zvonove, kateri okoli 63 centov tehtajo, izlila in taste ne le samo po zvanjani sliki, temveč tudi po vbranjem, harmoničnem in prav glasnem petji tako umetno in izvrstno izdelala, da podpisani to firmo vsem, posebno pa čestitim cerkvenim predstojnikom vsakojakó priporočati smejo.

Cerkveno predstojništvo v Poličanah,

dne sv. Lukeža 1884.

Benedikt Jury, župnik.

Štefan Detiček, l. r.,

Jožef Detiček, l. r.,

cerkvena klučarja.